

Львівський державний університет внутрішніх справ

ПРАВО. КОМУНІКАЦІЯ. СУСПІЛЬСТВО

LAW. COMMUNICATION. SOCIETY

DAS RECHT. DIE KOMMUNIKATION. DAS GESELSCHAFT

LE DROIT. LA COMMUNICATION. LA SOCIÉTÉ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

здобувачів вищої освіти

(українською та іноземними мовами)

05 квітня 2024 року

Львів

2024

УДК 351.75(063) = 00
Ф79

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Вченою радою факультету № 2 Інституту з підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 10 квітня 2024 р. № 11)

Рецензенти:

Т. П. Дяк, доцент кафедри прикладної лінгвістики Національного університету «Львівська політехніка» кандидат педагогічних наук, доцент

О. М. Балинська проректор Львівського державного університету внутрішніх справ доктор юридичних наук, професор

Право. Комунікація. Суспільство. Law. Communication. Society. Das Recht. Die Kommunikation. Das Gesellschaft. Le Droit. La Communication. La Société: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти (українською та іноземними мовами) / за заг. ред. канд. психол. наук, доц. Л.І. Кузьо. Львів: ЛьвДУВС, 2024. 321с.

У збірнику представлені тези доповідей учасників всеукраїнської конференції – здобувачів закладів вищої освіти України. Висвітлено важливі аспекти взаємодії правових процесів, комунікаційних стратегій та суспільства. Порушено проблеми функціонування громадянського суспільства в умовах війни. Розглянуто питання, що стосуються прав людини, діяльності правоохоронних органів, комунікації в сучасному правовому просторі. Збірник містить тези як українською, так і іноземними (англійською, німецькою, французькою) мовами, що сприяє міжнародному обміну досвідом та поглиблює науковий діалог у галузі права, комунікації та суспільства.

The collection features abstracts of presentations by participants of the all-Ukrainian conference – students of higher education institutions in Ukraine. Important aspects of the interaction of legal processes, communication strategies, and society are highlighted. Problems of civil society functioning in conditions of war are addressed. Issues related to human rights, law enforcement activities, and communication in the modern legal space are discussed. The collection contains abstracts both in Ukrainian and foreign languages (English, German, French), which promotes international exchange of experience and deepens the scientific dialogue in the fields of law, communication, and society.

Опубліковано в авторській редакції.

УДК 351.75(063) = 00

© Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024

- Концепція Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року (2021 рік);

- Асоційоване членство в Європейській федерації національних мовних інституцій (2022 рік) (федерація об'єднує національні мовні інституції країн-членів ЄС, контролює виконання мовного законодавства, стоїть на захисті державних мов тощо) [1, с.9-10].

Сподіваємось, у воєнному часі державна мовна політика працюватиме з тотальним усвідомленням важливості розвитку саме цієї правової царини для збереження нації загалом і держави зокрема.

1. Вербицька Л. Сучасний український політично-законодавчий мовний фронт // «Мова — кордон національної безпеки»: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Львів, 21 лютого 2023 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2023. С. 6-11.

2. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>

3. Селігей П. Мовна свідомість: структура, типологія, виховання. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2012. 118 с

Бацінко Олена

курсантка 2 курсу

Харківський національний університет внутрішніх справ

Науковий керівник

Перцева Вікторія

ПРОБЛЕМА ВЗАЄМОДІЇ ВНУТРІШНІХ І ЗОВНІШНІХ ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ РОЗВИТКУ МОВИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Особливості функціонування сучасної мови обумовлені розширенням сфер громадського життя, збільшенням обсягів комунікативних процесів та активним розвитком різноманітних засобів масової інформації. Після розтабування окремих мовних явищ, під впливом взаємодії усної й письмової форм комунікації змінюється соціальний і функціональний статус граматичних і лексичних мовних засобів, доведеною стала розбіжність між уявленням про мовну норму як про непохитний літературний зразок, орієнтований на національні культурні традиції.

Чимало слів, які ще нещодавно означали важливі поняття, сьогодні зникають або стають неактуальними їхні денотати. З іншого боку, постійні зміни в економіці, культурі країни обов'язково супроводжуються появою нових слів, що активно поповнюють словниковий склад сучасної мови. Від особистої участі – до безособових узагальнень – такий сучасний інформаційний вектор масової комунікації.

Складники сучасної соціально-комунікативної системи тісно взаємодіють один з одним. Зміни в суспільстві, воєнний стан, економічні перетворення, нові орієнтири в соціальній і національній політиці – так чи інакше впливають на стан соціально-комунікативної системи, на її склад і функції.

Мова – це надчутливий індикатор соціальних трансформацій. Функціональні зв'язки між складниками соціально-комунікативної системи на різних етапах розвитку мовного середовища формують відповідну мовну ситуацію. Отже, державна мовна політика вимагає максимальної гнучкості й врахування всіх факторів і в різних сферах соціального життя заради якісного політичного управління й соціальної стабільності. Відповідно, в процесі глобалізації простежується невідворотний процес культурного обміну. Однією з його складових є взаємовплив різних мов та обмін їхнім словниковим складом і граматичними структурами. Адже коли в певній національній культурі з'являється щось «нове», раніше не відоме культурам інших народів, і в них немає наявного хронологічно близького національного аналога, це «нове» отримує здебільшого й абсолютний опис у мовних формах того народу, який це «нове» винайшов. Якщо певне досягнення викликає зацікавлення представників інших культур, то природно, що в їхніх рідних мовах для того, щоб описати це «нове» для своїх земляків не завжди вистачає лексичних засобів, і виникає потреба використовувати запозичення, якими користуються для опису своїх досягнень творці інновацій.

Проте на цю проблему можна поглянути й інакше. Мова, як частина культури, робить можливим набуття досвіду, якого досягли члени іншого мовного середовища, хоча для мови, що опановує або поглинає нове запозичення можуть утворитися й певні складнощі, оскільки запозичення мовних форм, якими названі «імпортовані» досягнення культури, у тих або інших аспектах, неспроможні цілком трансформувати систему понять, що склалася в мові-рецепієнті, яку носії вимушені переосмислювати.

Процес переосмислення первинної системи понять може позначатися в появі різних професійних соціолектів або в необхідності введення в мову лексичних одиниць, що уточнюють змістовне наповнення, яке спричиняє виникнення плеоназму, робить мову менш виразною й незручною. Зрештою, це часто призводить до того, що носії переходять на іншу мову, виразні можливості якої більше відповідають реаліям і потребам сьогодення. Як результат, у сучасному мовному середовищі формується традиція, що узгоджує певну сферу людської діяльності з конкретною підсистемою національної мови.

Зв'язок історії мови з історією суспільства безсумнівний. Як в мові представлено культурний розвиток, як історія суспільства впливає на появу певних особливостей мови, які існують закономірності в зміні мови під впливом суспільства – усі ці питання мають чималу теоретичну цінність.

Зрозуміло, що соціально-політичні чинники не однаково за силою й діапазоном свого впливу на мову. Вони мають різну лінгвістичну значущість: одні з них, глобальні, охоплюють усі рівні мовної структури, інші – обумовлюють розвиток лише деяких із них, одні – зовнішні, інші – внутрішні.

Глобальними соціальними факторами можна назвати: зміну кола носіїв мови; територіальні переміщення (еміграцію); розбудову нової форми державності; розвиток науки; значні технічні нововведення й винаходи. Внутрішні закони розвитку мови, поза сумнівом, існують, і вони соціально не інертні.

Отже, у центрі уваги дослідників має бути проблема взаємодії внутрішніх і зовнішніх закономірностей розвитку мови, оскільки вивчення споконвічного розвитку мов доводить, що окремі тенденції – найбільш загальні – діють лише впродовж тривалого проміжку часу, а виявити актуальні зміни в системі мови, зокрема за невеликий часовий інтервал, можна лише на підставі досить значного мовного матеріалу.

Бігун Маріанна

студентка 1 курсу

Львівський державний університет внутрішніх справ

Науковий керівник

Волошина Валентина

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ

Коли ми говоримо про національну свідомість, для нас, українців, важливою є ідея української національної свідомості. Ця ідея почала формуватися дуже давно, ще з часів, коли в Україні з'явилися перші спільноти, які мали уявлення про те, що значить бути справжнім українцем. З плином часу, під впливом різних історичних подій та змін у суспільстві, ця ідея продовжувала розвиватися і змінюватися.

Кожен історичний період додавав щось своє до того, як ми розуміємо українську національну свідомість. Все це передавалося від покоління до покоління, щоб ми не забували, хто ми є, і розуміли своє місце серед власного народу і в країні. Таким чином, з давніх часів і до сьогодні до нас дійшло розуміння національної свідомості, яке ми продовжуємо вдосконалювати. [1]

Національна свідомість дуже важлива для того, щоб будувати справедливе суспільство, де всі мають однакові права і можливості. Яскравий приклад того, як українці показали свою готовність боротися за краще майбутнє – Революція Гідності. Це було часом, коли люди довели, що вони хочуть жити в країні, де поважаються їхні права та свободи. Навіть після періоду, коли здавалося, що українці втратили відчуття національної гордості, Революція Гідності допомогла їм знайти в собі силу змінити ситуацію.

Великі українці минулого, такі як Ярослав Мудрий, Тарас Шевченко, Леся Українка та багато інших, завжди нагадували про важливість бути вірними своїй країні та своїм ідеалам. Їхні ідеї допомогли людям об'єднатися і виступити проти несправедливості.

Але після Революції Гідності українці зіткнулися з новим великим випробуванням – війною з Росією. Ця війна знову об'єднала українців,